

Subjekt - centrovanost (a aktuálnost)

O (pravé) události mluvíme jako o „subjektu“ proto, abychom zdůraznili, že (pravá) událost je „celkem“, tj. vnitřně sjednocenou strukturou. A to právě předpokládá, že taková sjednocenost spočívá m.j. v tom, že některé její složky jsou důležitější a centrálnější, zatímco jiné jsou méně významné a okrajovější. Subjekt je zkrátka událost, která nemá jen svůj průběh, ale má svůj „střed“ a své „okraje“. Ovšem tyto výrazy nejsou vůbec vhodné, protože sugerují prostorové vztahy. Onen „střed“ události není vlastně „někde“, nelze jej „lokalizovat“, a už dokonce jej nelze umístit v čase, protože i on sám se událostně děje, a také funguje, působí jako střed po celou dobu trvání (dění) události. Událost onen „střed“ jenom „nemá“, nýbrž je – celá! – soustředěna, tzn. k onomu středu až do těch nejokrajovějších složek aktivně vztažena. A můžeme tomu rozumět jak v tom smyslu, že onen střed je k sobě vztahuje, tak také že ony samy se k onomu středu dělně, „aktivně“ vztahují. A tak se před námi otvírá problém, na který se tradiční způsob uvažování nikdy nesoustředil, totiž problém „aktivity“ jako něčeho, co nemůžeme zúženě chápat jako čistou aktuálnost. Tím se však začíná pro nás rýsovat i perspektiva řešení: subjekt není ve svém „středu“ žádným aeternum nunc, nýbrž je nesen jak svými „vlastními“ aktivitami, tak těmi „akcemi“, jež k němu směřují, jež se k němu aktivně vztahují, jež ho – alespoň některé z nich – ustavují a spoluustavují a také v čase a jeho průběhu udržují. Pokud jde o tyto zajímavé „akce“ či snad lépe „dostředné“ či dostřeďující“ pohyby, jež přicházejí (nastávají) z „budosti“, představují nám zároveň napojení každé události-subjektu resp. její budosti také na něco z budoucnosti, co už k onomu subjektu je nějak zaměřeno a co nemůže být v žádném případě interpretováno jako výkon onoho subjektu samého (a ovšem ani jakéhokoli subjektu jiného).

(Písek, 060119-3.)